Glas zaveznikov

Leto II - Št. 383 — *Informacijski dnevnik A. I. S.* — Cena 4 lire

TRST, torek 17. septembra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 1 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Kardelj in Connally

pojasnila obe stališči o statutu Trsta

VARNOSTNI SVET

New York, 19. sept.

Na včerajšnji seji Varnostnega sveta je nizozemski delegat Van Kleffens ponovno napadel protest Ukrajine, po katerem bi Grčija predstavlja grožnjo za mir na Balkanu.

Izjavil je, da je protest, ki ga je predložil ukrajinski delegat Manuilski, popolnoma neupravičen in očividno potvarja resničnost dejstev. Bil je popolnoma izpodbit s strani predstavnikov Grčije in Velike Britanije.

Van Kleffens je tako nadaljeval: «Razni člani Združenih narodov so poizkušali posluževati se Varnostnega sveta ne kot ustanove za spravo sporov temveč samo kot odskočno desko, da začnejo svojo nacionalistično politiko in širjenje njihovih ideologij.»

Van Kleffens je svetoval ustanovitev odbora, sestavljenega iz treh članov, za preučitev zadeve, preden bi jo predložili Varnostnemu svetu.

Avstralski delegat je izjavil, da ukrajinski protest ni bil sestavljen «v dobri veri» in da bi moral Varnostni svet preiti k preučevanju prihodnje zadeve.

Sovjetska zveza je nato predložila spomenico, ki zahteva od grške vlade, «da napravi konec izzivalnim akcijam na mejah in da preneha s progajanjem manjšin.»

Manuilski je hudo napadel Van Kleffensa in ga obtožil, da skuša potvoriti listino Združenih narodov, a ga je prekinil britanski predstavnik sir Alexander Cadogan, ki je napravil apozko, da so Manuilskega povabili na konferenco, da bi razpravljal o grški zadevi in ne o postopku Varnostnega sveta.

Predsednik odbora dr. Oskar Lange (Poljska) se je nato v naglici posvetoval s sovjetskim podtajnikom, generalom Arkadijem Soboljevom, a zadevi postopka.

Gromiko je nato posegel vmes z opazko: «To ni prvič, da je Alexander Cadogan prekinil delegate in mislim, da je čas, da bi prenehali s takim ravnanjem.»

Predsednik odbora je končno izjavil, da dovoli Manuilskemu, da nadaljuje. Manuilski je nato označil Van Kleffensov predlog za ustanovitev komisije, ki bi preučila predloge predložene Varnostnemu svetu kot «predlog-giljotina», ki je nasproten statutu.

JUGOSLAVIJA PROTESTIRA PROTI ARETACIJI ŠESTIH VOJAKOV

Washington, 17. sept.

Zastopnik severnoameriškega zunanjega ministrstva je včeraj izjavil, da je vlada Združenih držav prejela noto jugoslovanske vlade, ki govori o surovem ravnanju s šestimi jugoslovanskimi vojaki, ki so jih 9. septembra aretirali v Trstu.

Dejal je, da so severnoameriške oblasti v Jugoslaviji že predhodno poročale zunanjemu ministrstvu o tem dogodku. Na podlagi protesta, ki ga je jugoslovansko veleposlaništvo izročilo ameriškemu zunanjemu ministrstvu, bo to ministrstvo zahtevalo od ameriških zastopnikov v Trstu nadaljnja poročila, preden bo izdalo komentar o tej zadevi.

Zastopnik pa je potrdil, da so bili ti vojaki po časopisnih poročilih čuvaji ustanove UNRRA in da so jih aretirali, ker so kršili predpise, po katerih morajo biti ti čuvaji neoboroženi, omenjeni vojaki pa so imeli ročne bombe, kar je bil vzrok, da so jih severnoameriške vojaške oblasti v Trstu aretirale.

RAZPRAVA O BEGUNCIH

New York, 17. sept.

Gospodarski in socialni Svet je včeraj nadaljeval razpravo o ustanovitvi mednarodne organizacije za begunce, ki se ji doslej razni odposlanci upirajo. Tako sta češkoslovaški in kolumbijski zastopnik trdila, da je preračun za mednarodno begunsko organizacijo previsok.

Kolumbijski zastopnik dr. Angel je izrazil dvom, ali je potrebno ustanoviti tako zamotamo organizacijo, ki potrebuje samo za osebje in organizacijske stroške 13 milijonov dolarjev, njen preračun pa znaša za prvo leto 58 milijonov dolarjev.

Jugoslovanski zastopnik se je pritoževal nad oblastmi begunskih taborišč, da namerno zavirajo vrnitev beguncev v domovino in da z vsemi sredstvi preprečujejo beguncem stik z zastopniki njihovih držav. Njihovo vrnitev zavira tudi «neodgovorno delovanje zločincev in izdajalcev», ki se skrivajo po taboriščih. Jugoslovan je tudi obtožil anglo-ameriške vojaške oblasti, da dopuščajo članom bivše jugoslovanske kraljevske vojske, da vstopajo v policijske oddelke. Zahteval je za zastopnike dveh držav prost dostop v begunska taborišča.

Danes razprava o mejah

PARIZ, 17. sept. — Delegat Bele Rusije je izjavil v političnem in ozemeljskem odboru za Madžarsko, da nova madžarska demokratična vlada še ni imela časa, da bi odstranila revizionistične elemente, ki hočejo razširjenje madžarskih mej. Delegat Bele Rusije je podprl češkoslovaški popravek, ki ima namen okrepiti klavzulo načrta za mirovno pogodbo z Madžarsko, ki se nanaša na razpust fašističnih organizacij. Ta popravek podpirata tudi Ukrajina in Jugoslavija.

Potem ko je odbor pričel razpravljati o predlogu izselitve 200 tisoč Madžarov iz Češkoslovaske, je češkoslovaski delegat dr. Jan Masaryk grajal izjavo Združenih držav, po kateri bi morali madžarsko delegacijo povabiti, da razloži svoje stališče in da bi se takoj sestali madžarski in češkoslovaški državniki, da bi določili člene preselitve.

Masaryk je potem izjavil: «Monakovo je predstavljalo nesrečo, katero ne more nič izbrisati iz src in spomina sedanjih generacij. Ni državnika, ni moža in žene v današnji Češkoslovaški, ki ne bi sprejel tega pouka kot osebno izkušnjo. Menimo sedaj, da nam morajo zaupati, ko zatrjujemo, da rešitev tega problema v mejah, ki smo jih mi predlagali, ni samo v našem interesu, temveč v interesu, evropskega mira.»

Edvard Kardelj

Na včerajšnjem zasedanju političnega in teritorialnega odbora za Italijo so nadaljevali z razpravljanjem o predloženem tržaškem statutu.

Šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj je energično zanikal, da hoče njegova država izročiti Trst Sovjetski zvezi.

«Zadržanje, ki so ga pokazale nekatere velesile do Trsta — je dejal

EDVARD KARDELJ

— nima vzroka v njihovi skrbi za «*Trst je starodavna težnja jugoslovanskega ljudstva... Naš namen ni, da bi mesto izročili Sovjetski zvezi*» ljudstvo Trsta in njegovega zaledja niti v skrbeh za Italijo.

«Jasno je — je nadaljeval jugoslovanski delegat — da za tiste, ki so navajeni na staro obliko mednarodnih odnošajev, odkritosrčna in nesebična pomoč Sovjetske zveze malim državam v splošnem vzbuja sum v tem smislu, da bi ta pomoč lahko spravila v nevarnost položaj in previlegije neke druge sile. Prišel je čas, v katerem ni mogoče več deliti malih držav v interesne sfere ter imeti te države za predmet izkoriščanja.»

«Naš namen v zahtevanju Trsta — je dejal Kardelj — ni ta, da bi izročili mesto Sovjetski zvezi, niti ni naša zahteva nastala zaradi dejstva, da želi Sovjetska zveza ogražati premoč neke druge sile v Sredozemlju. Trst je starodavna zgodovinska težnja jugoslovanskega ljudstva.

«Jugoslavija — je nadaljeval Kardelj — je privolila v internacionalizacijo Trsta pod nekaterimi pogoji. Tudi ti pogoji srečujejo močno opozicijo tistih, ki imajo za možno, da se Jugoslavija pripravlja, da bi se polastila Trsta. Zato predlagajo imenovanje guvernerja z diktatorskimi oblastmi ter druge ukrepe, z namenom preprečiti «sovjetsko — jugoslovansko grožnjo».

«Jugoslavija — je zatrdil Kardelj — je dospela do meje koncesij glede svojih pravic do Trsta. V internacionaliziranem Trstu moramo ščititi enotnost Trsta in njegovega zaledja.» V nadaljevanju je Kardelj trdil, da britanski predlog glede tržaškega statuta povsod omejuje demokracijo, Konferenca mora odločiti, če se naj tržaško ljudstvo vlada samo ali če mora biti podvrženo diktaturi nekega guvernerja, kakor je predlagala Velika Britanija.

«Britanski predlog — je vzkliknil Kardelj — meče demokracijo v morje. Po britanskem, francoskem in ameriškem načrtu bi Trst ne postal država in niti svobodno ozemlje, temveč pokrajina, podvržena policijskemu režimu!»

Tom Connally

Nato je govoril ameriški delegat senator Tom Connally, ki je izjavil, da je glavni namen konference rešitev svetovnega miru.

«Lotiti se moramo tega vprašanja, je dejal Connally, in ga preučiti pod tem glavnim vidikom. Nismo tu, da urejujemo vprašanja ozemeljske lastnine, ampak za to, da položimo temelj za svetovni mir.»

Connally je z energičnim glasom, vzkliknil: «Če naj bo to svobodno ozemlje, mora biti neodvisno ter mora imeti svojo nedotakljivost. V nasprotnem primeru ne gre za svobodno ozemlje. Ne more biti svobodne države, če ni svobodna in neodvisna. Ozemlje je mednarodno in mora tako ostati. To ozemlje mora biti dovolj močno za zagotovitev pravic in svoboščin svojim prebivalcem pred vsakim zunanjim vplivom katere koli druge sile.»

S pazljivostjo je Connally izbiral besede in ko je počasi govoril, je izjavil, da je Molotov izrazil mnenje, da bi bilo po ameriškem načrtu mogoče tujim guvernerjem ustanoviti vojaška oporišča v Trstu.

«Predlog, ki smo ga mi izdelali — je nadaljeval Connally — hoče, da je svobodno ozemlje nevtralno in demobilizirano. Ne želimo, da bi tu ustanovili tuja vojaška oporišča. Naš načrt predvideva, da na svobodnem ozemlju ne smejo vzdrževati, graditi ali ustanoviti naprav ali opreme za vojaške, pomorske in zračne sile. Kako je mogoče v popolnejši meri uresničiti ta namen, če ne na podlagi te izjave. Nismo tu, da služimo interesom Jugoslavije ali Italije. Interesi obeh držav so podrejeni miru spornega ozemlja in svetovnemu miru. Svobodno ozemlje ne sme [illegible] Jugoslavije niti [illegible] in Italija — [illegible] sed [illegible] tudi nevarnosti. Prav pred našim pragom, prav pred to mizo in predsedniškim mestom. Ta grožnja je tu med nami in mi smo pred njo.»

«Ne smemo se sporazumeti za drugi Gdansk, je naglasil Connally. Tržaško svobodno ozemlje mora biti svobodno — svobodno pred Jugoslavijo, svobodno pred Italijo, svobodno pred spletkami in zaroto. Njegovo neodvisnost je treba zagotoviti. Njegove pravice do obstanka morajo izhajati iz ozemlja samega. Njegova vlada in oblast morata iziti iz sil tega ozemlja. Narečimo iz Trsta — je zaključil Connally — simbol miru in varnosti v svetu.»

Odbor je zaključil splošno razpravljanje o tržaškem statutu in nato so zasedanje preložili. Danes bo odbor razpravljal o mejah svobodnega ozemlja.

Razpravljanje o tržaškem statutu preide zdaj na pododbor, ki ima nalogo preučiti pet načrtov, ki so jih sestavile štiri velesile in Jugoslavija.

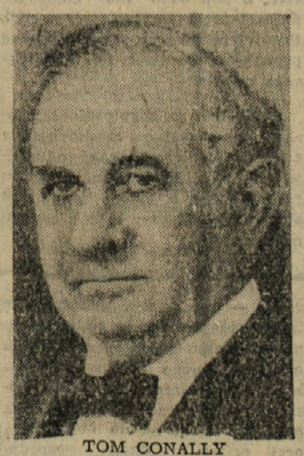

TOM CONALLY

«Svobodno tržaško ozemlje ne sme biti satelit Jugoslavije niti satelit Italije... Svobodno ozemlje mora biti svobodno - pred spletkami in zaroto»

Italija ne bosta sprejeli te ureditve, je nadaljeval Connally, ne bosta izpolnili dolžnosti, ki jih imata do vsega sveta. Takšno ravnanje ne bo koristilo njihovi stvari.»

«Svetovni mir — je nadaljeval Connally — je mnogo važnejši kot nekaj kilometrov ozemlja in mnogo važnejši kot vsaka vrsta narodnega ponosa. Tržaško svobodno ozemlje ne sme biti država na papirju, ampak resnična država s svojo istovetnostjo, s svojim značajem, svojo neodvisnostjo in dostojanstvom.»

Senator Connally se je za trenotek ustavil, nato je dvignil glas, da je skoraj kričal in zlogoval besedo za besedo ter pristavil: «Mir je tu v

PODONAVSKO BRODOVJE

Češkoslovaška je protestirala proti ameriškemu zadrževanju češkoslovaškega brodovja na Donavi.

Ko je govoril pred gospodarskim odborom za Balkan in Finsko, je češkoslovaški delegat izjavil: «Združene države so pridržale ladje, za katere je znano, da pripadajo Češkoslovaški, oziroma tocneje, 48 plovnih objektov, kar je več kot ena tretjina naše podonavske mornarice. Še enkrat pozivam ameriškega delegata, naj zadosti zahtevam Češkoslovaške.»

Jugoslovanski delegat se je pridružil češkoslovaškemu protestu in dodal, da Jugoslaviji niso vrnili 168 ladij raznih vrst.

V svojem odgovoru je ameriški delegat označil ta korak, kot «dokaz za nacin, da ne dopustijo pospešitve del tega odbora», v kolikor vprašanje ni v nobeni zvezi z romunsko pogodbo. Dodal je, da so s pristankom vlade Združenih držav postavili vprašanje na dnevni red za skupščino Združenih narodov. Nato so zasedanje odložili.

«DAILY TELEGRAPH» O MOLOTOVU

V včerajšnjem uvodniku pravi neodvisni konservativni časopis «Daily Telegraph», da ne kaže, da bi sovjetski zunanji minister Molotov pri nedavnem obisku v Moskvi dobil drugačna navodila.

Za Molotovljev govor v soboto zvečer o načrtu tržaškega statuta so značilni, kakor pravi list, zdaj že običajni in neutemeljeni napadi na bivše zaveznike Sovjetske zveze ter njegovo prav tako poznano in posebno pojmovanje pomena svobode. Kot primer lahko navedemo njegov popis referenduma v Grčiji, označenega za «falzifikalijo pod pritiskom tujih čet», medtem ko v bolgarskem referendumu — po Molotovu — «ni bilo nobenega pritiska tujih čet.» «In zato je na zalost jasno — zaključuje «Daily Telegraph» — da za Molotova svoboda v Trstu ali v katerem koli drugem kraju pomeni svobodo za komuniste in za njihove simpatizerje ter za nikogar drugega.»

ODBOR ZA BOLGARIJO

Spor, ki je privedel pretekli petek delegate slovanskih držav, da so zapustili sejo političnega in ozemeljskega odbora za Bolgarijo, se je včeraj, končal z glasovanjem odbora v korist predloga, proti kateremu so protestirali delegati slovanskih držav. V njem je rečeno, naj grški popravek, ki zahteva strateške popravke mej z Bolgarijo, sprejmejo v preučevanje, čeprav je bil predložen po 20. avgustu, ki je bil zadnji rok za sprejemanje popravkov.

Nato je predsednik dal vprašanje na glasovanje, pri katerem je 8 delegacij glasovalo za in 5 proti razpravljanju o grškem popravku.

Sovjetski zastopnik Nikolaj Novikov je zahteval nato zavrnitev popravka.

Brigadni general R. S. Park (Novi Zeland) je dejal, da so se novozelandske, kakor tudi avstralske, britanske ter sile britanskega Commenwelthea, ki so se borile skupno z grškimi vojaškimi tovariši, kaj hitro in preveč jasno zavedle šibkosti strateške obrambe Grčije.

Po tri in pol urnem razpravljanju o pravilih postopka je novozelandski delegat in podpredsednik odbora Jordan izjavil: «To je 10 seja tega odbora in še vedno smo pri 1. členu!

«Londonski ljudje bodo mislili, da smo skupina «squattersov» (brezdomcev), in da smo se zbrali, ker nismo vedeli iti kam drugam. Preučiti moramo 36 popravkov in še vedno smo pri prvem. Umrli boste od starosti, preden boste našli način za napredovanje dela tega zasedanja.»

JUGOSLOVANI NE BODO KLONILI PRED NIKOMER

Beograd, 17. sept.

«Borba je objavila nov uvodnik v zvezi s stališčem, ki so ga zavzeli nekateri delegati na mirovni konferenci, ko je Jugoslavija predložila in razložila svoj predlog o razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo. «Borba» naglaša, da se zastopniki držav, ki so najmočneje nasprotovale pravičnim jugoslovanskim zahtevam v Svetu zunanjih ministrov, niso udeležili razprave o jugoslovanskem predlogu na mirovni konferenci. «Borba» naglaša, da so svobodni in neodvisni jugoslovanski narodi dovolj jasno in odločno pokazali svojo voljo, da ne bodo nikdar nikomul dopustili, da bi z nasilnimi argumenti «pravice mocnejšega» dosegel svoje gospodstvo nad njihovo svobodo v škodo njihovih življenjskih narodnih koristi. «Volja naših narodov se ne bi nikdar uklonila vsiljeni tuji volji, za katero stoji sila namesto pravice, zaključuje «Borba».

SMUTS O KONFERENCI IN OBNOVI NEMČIJE

Abenden, 17. sept.

Včeraj je v Aberdenu govoril ministrski predsednik Južne Afrike general Smuts. Obravnaval je pariško konferenco in vprašanje obnove Nemčije. V govoru je med drugim dejal, da se v Nemčiji in Srednji Evropi razvijajo gospodarski in socialni pogoji, ki bodo mogoče usoda Evrope. Svet je ostal skoraj v brezupnem položaju in težko je predvidevati, kaj se bo zgodilo. V pogledu Nemčije je dejal, da se nemški zločini ne smejo več ponoviti. Nemci pa morajo delati, da bodo spet postali del zahodnega ustroja. O britanskem imperializmu je Smuts izjavil, da je umrl v burski vojni. Tisti, ki govore nasprotno, posebno nekdo, ki je govoril v tem smislu, e moti.

VOLITVE NA SVEDSKEM

London, 17. sept.

Prvi izidi upravnih volitev, ki so jih izvedli na Svedskem, kažejo, da so liberalci, komunisti in agrarci znatno napredovali na škodo konservativcev in socialdemokratov. Vendar zdaj vodilo socialdemokrati.

Francoska ustava

V začetku novembra bodo glasovali

PARIZ, 17. sept. — Voditelj francoskih komunistov in podpredsednik vlade Maurice Thorez je imel govor, za katerega menijo, da je bil naperjen proti nedavno ustanovljeni «Degaullistični zvezi». Thorez je obtožil nekatere francoske kroge, «da hočejo državljansko vojno v Franciji.»

V svojem govoru na komunističnem zborovanju v Bourgesu (kakih 208 km južno od Pariza) je Thorez uporabil izraz «saboterji splošne volivne pravice». Dejal je: «Nekatere osebe so v svojih obširno objavljenih govorih prikazale svet, ki je razdeljen v dva sovražna bloka, ki se bosta nujno spopadla iz vžgala strasno vojno z dodatkom strahot atomske bombe.

«Od nas zahtevajo, da moramo postaviti tretji blok proti dvema blokoma. Te vrste polzkus so že napravili. Nam je to celo preveč jasno. Če nas Sovjetska zveza v kakšni točki podpira, nimamo razloga, da tega ne bi priznali.»

Thorez je dodal, da bi morala biti francoska politika v mednarodnih vprašanjih neodvisna.

Voditelj Degaullistične zveze René Capitant je najavil v Marseillu, da bo Charles De Gaulle, poveljnik vojskujočih se francoskih sil v vojni, osebno podprl kandidate, ki jih bo predložila Degaullistična zveza za prihodnjo volivno kampanjo v Franciji.

Capitant je dodal, da bo program zveze oprt na osnutek ustave, ki ga je obravnaval De Gaulle v svojem govoru, ki ga je imel v juniju v Bayeuxu in to, če sedanja ustava, ki jo izdeluje zdaj narodna zbornica, ne bo odločno spremenjena.

Degaullistična zveza zatrjuje, da je iznad vseh strank, ker je njen smoter «borba za pravo republiko, za zunanjo politiko in za ustavo v skladu z naceli, ki jih je očrtal De Gaulle.»

Pariški dopisnik londonskega lista «Suday Timesa» Frank Mc Dermot piše: «Čeprav so preostale še važne in težke klavzule v zvezi s «francosko unijo», o katerih se je treba še sporazumeti mislijo vsekakor na splošno, da je zdaj gotovo, da bo ustavodajna zbornica sprejela osnutek za novo ustavo.

«Pretekli teden so bili kritični momenti, ko je moral Bidault priti na pomoč socialističnim posredovalcem, da pripravijo svojo stranko, da pristane na kompromis o načinu izvolitve druge zbornice. Zdaj so premagali najnevarnejše točke in Léon Blum je bil mnenja, da je upravičen zmagoslavno proglasiti, da je bitka dobljena.

«Datum 6. novembra imajo zdaj kot najverjetnejšega za referendum, ki bi pa mogel biti tudi teden dni kesneje. Splošne volitve pričakujejo 10. novembra. Javnost je naveličana ustavodajnih sporov in željno pričakuje, da more nadaljevati z obnovitvenimi deli.

«Čeprav je postala Degaullistična zveza zelo aktivna, domnevajo, da niti njeni člani niti general De Gaulle ne morejo imeti uspeha 6. oktobra. To bi se lahko dogodilo le v primeru, če bi nastalo občutno razkrajanje v krogu republikanskega ljudskega gibanja.»

IZSELJENCI V KANADI SE ŽELIJO VRNITI

Beograd, 17. sept.

Beograjska «Borba», glasilo komunistične stranke Jugoslavije, je objavila razgovor z zastopnikoma delegacije jugoslovanskih izseljencev v Kanadi, ki sta prišla v Jugoslavijo z namenom, da pripravita vrnitev jugoslovanskih izseljencev v domovino.

Zastopnik in predsednik «Zveze kanadskih Srbov», Stevan Serdar, in predsednik «Zveze kanadskih Hrvatov», Jure Saban, ki sta živela 20 let v tujini, sta izjavila, da vlada med jugoslovanskimi izseljenci v Kanadi goreče hrepenenje po vrnitvi v domovino.

25.000 Jugoslovanov živi v Kanadi; 90% je delavcev ostali pa so kmetje.

V letu 1943 so ustanovili odbor kanadskih Slovanov ki je zbral približno 15.000 jugoslovanskih izseljencev; ta odbor je najmočnejša izseljeniška organizacija, kije zbrala med vojno 700.000 dolarjev in jih poslala narodnoosvobodilnemu gibanju v Jugoslaviji.

Kanadski Jugoslovani so se prepričali, da delavskega razreda v Jugoslaviji ne izkoriščajo. Zaradi tega, sta izjavila delegata, se želijo jugoslovanski delavski izseljenci vrniti v domovino in prispevati svoj del k obnovi Jugoslavije.

Tsaldaris zahteva od komunistov, naj prenehajo z nasilji

Zavezniški opazovalci potrdili pravilnost plebiscita

ATENE, 17. septembra. — *Grški ministrski predsednik Konstantin Tsaldaris je poslal iz Pariza članek, ki je bil objavljen v grškem tedniku «Anexartissia», s pozivom na grške komuniste, naj prenehajo z nasiljem in se vključijo v normalno politično življenje države.*

«Če tega ne bodo storili, piše Tsaldaris, bomo komuniste proglasili za «sovražnike grškega naroda» in bomo iz tega izvajali posledice.»

Tudi bivši grški ministrski predsednik in voditelj social-demokratske stranke Jurij Papandreu je napisal članek za list «Hellas», s katerim vabi vse stranke, razen komunistov, naj ustvarijo «narodno zvezo», ki naj uporabi «učinkovite» metode za vzpostavitev grške enotnosti.

V uradnih krogih izjavljajo, da je delovanje tolp, za katere menijo, da so komunistične, v Tesaliji in Makedoniji začelo zavzemati alarmanten obseg.

Poročajo, da je približno 500 močno oboroženih «anarhistov» napadlo naselje Levadi v Elasoniji, področju severno od Tesalije. Neznatne orožniške sile so nudilo s u odpor, preden se je napadalcem posrečilo zagospodovati v vasi. Poveljujoči častnik orožniškega oddelka, 5 orožnikov, en vojak in 3 prebivalci so bili ubiti. Deset orožnikov je bilo ranjenih, 22 orožnikov in 6 vojakov pa pogrešajo.

Med razgovorom z voditelji odposlanstev zavezniških opazovalcev, ki so sledili poteku plebiscita o vrnitvi kralje Jurija, so namestnika grškega ministrskega predsednika Sylianosa Gonatasa obvestili z zaključnih poročilih, ki so jih poslali omenjeni voditelji svojim vladam.

Ta poročila trdijo, da je plebiscit dne 1. septembra potekel redno in v polni svobodi in da izid izraža pristno voljo grškega naroda, ki je izrazil neodvisno od kakršnega koli pritiska.

Nemške volitve

Še nekaj podrobnosti

LONDON, 17. septembra. — *Računajo, da je v britanskem področju Nemčije pri občinskih volitvah glasovalo 70 do 80% volivcev. Volivna udeležba je bila večja v mestih kot na deželi. V prvih jutranjih urah je bilo vreme zelo slebo, ko pa se je popoldne izboljšalo, so ljudje stali v vrstah pred volišči. Britanska vojaška uprava je omejila prepovedi za nedeljski promet z vozili, da so mogle stranke voziti na volišča volivce, ki prej niso glasovali. Zaradi volitev so na vsem področju odpravili policijsko uro.*

V Hamburgu v Spodnjem Porenju je prišlo do spopada med krščanskimi demokrati in komunisti, ki so lepili volivne letake. Do pretepa je prišlo v dveh vaseh. V ostalem pa je na vsem britanskem področju volivni dan potekel mirno.

V desetih potsdamskih okrajih (sovjetsko področje) so dobili liberalni demokrati 470 glasov, enotna stranka 4.195, krščanski demokrati 3.230, skupina žensk 129; neveljavnih glasov je bilo 148.

Prvi volivni izidi na francoskem področju ne predstavljajo nobenega presenečenja, ker so okraji, kjer je industrijskih področij zelo malo, v dobi pred Hitlerjem v veliki večini glasovali v korist katoliškega centruma.

Drugo glasovanje bo 29. septembra v tistih občinah francoskega področja, v katerih ni nobeni stranki uspelo doseči absolutne večine.

Člani francoskih zasedbenih sil so dobili strogo prepoved približati se voliščem, da bi se izognili temu da bi volitve lahko bile videti podvržene vmešavanju.

Končni izidi v Bad Kreuznach: 2.336 glasov za krščanske demokrate, 1.524 za socialiste, 553 za komuniste, 2.564 za ostale stranke in 496 neveljavnih glasovnic.

V Reutlingenu so socialisti dobili 23.371 glasov, komunisti 2.442 nemška ljudska stranka 1.024, nestrankarji 5.441.

ZADNJA POROČILA

Nadaljni izidi o volitvah, ki prihajajo iz raznih pokrajin francoskega zasedbenega področja kažejo, da je katoliška stranka, ki je najmočnejša v krščansko demokratski zvezi, dosegla odločno zmago pred ostalimi strankami.

V Posaarju, kjer je glasovalo 93 odstotkov volivcev, je krščansko-demokratska zveza dobila 426.000 glasov, social-demokrati 108.000 glasov, komunisti 37.000 glasov in razne neodvisne stranke 57.000 glasov.

Pomembno je dejstvo, da je stranka, ki zagovarja politično in gospodarsko zvezo Posaarja s Francijo, dobila samo 5.000 glasov

Iz rezultatov, ki so prišli iz Porenja, a niso še popolni, je razvidno, da je krščansko-demokratska zveza dobila 59% vseh veljavnih glasov. Izidi glasovanja v Porenju: Krščansko-demokratska zveza 317 tisoč glasov, socialdemokrati 111 tisoč, komunisti 24.000 glasov; 28% glasov je odpadlo na manjše politične skupine, strokovne organizacije, protestantske skupine in ostala neodvisna gibanja.

V Badenski pokrajini, ki je pretežno poljedelska, je krščansko-demokratska zveza dobila 53%, oziroma 290.000 glasov, socialdemokrati 75.000 glasov in komunisti 30.000 glasov.

Izidi na Palatiskem, ki še niso dokončni, kažejo podobnem uspeh krščansko-demokratske zveze, ki je dobila 258.000 glasov, medtem ko so jih dobili socialdemokrati 197.000, komunisti 58.000 in neodvisni 89.000 glasov.

Po zadnjih izidih krajevnih volitev v Nemčiji je položaj strank sledeč:

Britansko področje: Neodvisni 19.643 sedežev, krščanski demokrati 14.067 sedežev, socialdemokrati 12.378 sedežev, stranka Spodnje Saške 4.225 sedežev, liberalni demokrati 1.526 sedežev, osrednja stranka 1.172 sedežev, komunisti 412 sedežev in konservativci 42 sedežev.

Sovjetsko področje: po začasnih izidih iz Brandenburga je enotna socialistična stranka dobila 820.600 glasov, krščanski demokrati 359.038, liberalni demokrati 238.387, kmetska stranka 38.062 glasov, ženske liste 13.975 glasov, sindikati svobodne Nemčije 856 glasov in mladinsko gibanje svobodne Nemčije 49 glasov.

Iz Mecklenburga v sovjetskem zasedbenem področju Nemčije so javili predstavnika krščansko demokratske zveze Nitta, ker naj bi, kot trdijo, dobavil hamburški radijski poočaji v britanskem zasedbenem področju poročila o rezultatu volitev. Vest dodaja, da se je sovjetski poveljnik živo pritoževal, ka je radijska postaja Hamburg navzlic njihovim varnostnim nareabam objavila rezultate volitev v sovjetskem zasedbenem področju.

Molotov o reviziji poljskih meja

PARIZ, 17. septembra. — *Sovjetski zunanji minister Molotov je v neki izjavi dopisniku uradne poljske poročevalske agencije v Parizu odbil možnost, ki jo je predvideval Byrnes v svojem nedavnem govoru v Stuttgartu, da bi bile zahodne poljske meje predmet revizije.*

Poljski dopisnik poroča, da je Molotov izjavil: «Povsem razvidno je, da je odločitev, ki so jo sprejeli na konferenci v Berlinu in podpisali predsednik Truman, ministrski predsednik Attlee in generalisim Stalin, že določila zahodne poljske meje in pričakuje zdaj uradnega potrdila bodoče mednarodne konference za sestavo mirovne pogodbe z Nemčijo.»

Glede premestitve približno 8 milijonov Nemcev iz poljskih zasedenih ozemelj in za nastanitev Poljakov na ta mesta je Molotov dejal: «Že sama misel, da bi ponovili to preseljevanje v nasprotno smer, je nedoumljiva, ne da bi govorili o krutosti preseljevanja, tako v pogledu Poljakov kakor Nemcev.»

Moltov je podal to izjavo v odgovor na vprašanja, ki so mu jih stavili časnikarji glede stališča sovjetske vlade do poljskih zahodnih meja, ker je Byrnes izjavil, da rešitev tega vprašanja ni bila dokončna.

Molotov je dejal: «Odločitve konference v Berlinu niso ostale na papirju in takoj po konferenci se je začela njihova uresničitev. Že več kot eno leto se vije poljska zahodna meja od Swinemünde vzdolž Odre in zahodne Neisse. Uprava vsega ozemlja vzhodno od te črte je že drugo zaporedno leto v rokah poljske vlade. Že 26. novembra 1945 je nadzorstveni svet za Nemčijo sprejel načrt o izselitvi nemškega prebivalstva iz Poljske. Na podlagi tega načrta se je takoj začela selitev treh milijonov in pol Nemcev iz Poljske na sovjetsko in britansko področje v Nemčiji.

Po tem datumu se je izseljevanje nepretrgoma nadaljevalo do danes. Več kot 2 milijona Nemcev so premestili iz Poljske na nemško ozemlje in od teh več kot polovico na britansko področje.

«Na mesta, ki so jih pustili Nemci, naseljujejo Poljake, ki prihajajo iz drugih poljskih provinc. Več milijonov Poljakov se je naselilo na področjih zahodne Poljske. Vse to je dobro znano predstavnikom Združenih držav kakor tudi drugih držav. Iz gori omenjenih dogodkov je jasno razvidna velika važnost, ki so jo dajale vlade Združenih držav, Velike Britanije in Sovjetske zveze odločitvam glede prestavitve zahodnih poljskih meja in je razvidno, da niso v nobenem primeru priznale, da bi te odločitve lahko bile podvržene reviziji v bodočnosti.»

Molotov je dejal: «Naravno je popolnoma točno sklicevati se na dejstvo, da so na berlinski konferenci imeli za potrebno, da so odložili končno določitev zahodnih poljskih mej do mirovne konference. To je formalni videz problema. Toda dejansko so tri vlade izrazile svoje mnenje o bodočnosti zahodnih meja z izročitvijo Slezije in zgoraj omenjenih ozemelj poljski vladi in predvsem s sprejemom načrta evakuacije Nemcev iz teh ozemelj.

Molotov je zaključil svojo izjavo: «Res je, da lahko izvestni izrazi Byrnesovega govora o vprašanju zahodnih poljskih mej povzročijo enega ali več dvomov glede spremenitve stališča, ki ga zavzemajo določeni ameriški krogi o tem vprašanju, toda z druge strani je popolnoma očividno, da problemi take narave ne morejo biti podvrženi spremenljivim političnim razlogom. Zgodovinske odločitve berlinske konference o zahodnih poljskih mejah ne moremo preobrniti, tudi zato, ker dejstva dokazujejo, da je v tem trenotku nemogoče izvršiti podoben korak. To je stališče, ki ga zavzema sovjetska vlada.

Vprašanje beguncev

ZSSR in Indija se upirata sistemu obvezne finančne podpore - Vseljevanje v USA - Poljaki na poti v Kanado

LAKE SUCCESS, 16. sept. — *Gospodarski in socialni svet Združenih narodov je nadaljeval z razpravljanjem o ustanovitvi mednarodne organizacije za begunce (IRO. Na zasedanju so razpravljali o finančnih ukrepih, ki jih naj izvedejo v prid predlagani organizaciji.*

Ker so se sovjetski in indijski delegati uprli sistemu obvezne finančne podpore, ki je predvidena v predlogih vrhovnega tajnika Združenih narodov Trygve Lieja, ni svet ničesar sklenil in so zasedanje preložili na ponedeljek.

Glavni ravnatelj ustanove UNRRA Fiorello La Guardia je izjavil, da sta po njegovem mnenju dve rešitvi vprašanja beguncev: njihova preskrba in vrnitev v domovino. Toda sovjetski delegat se ne strinja s tem. La Guardia je nadalje izjavil, da ne verjame, da je lahko pričakovati, da bi Sovjetska zveza prostovoljno prispevala k rešitvi vprašanja beguncev, ker mnogo od njih dela protisovjetsko propagando. Glavni ravnatelj ustanove UNRRA je mnenja, da bi morala biti glavna naloga organizacije za begunce vrnitev enega milijona evropskih beguncev v njihovo domovino, rajši kot preskrba. Tudi indijski delegat je izjavil, da bi njegova država težko prispevala k tej organizaciji. Indija je dejal, je prenesla težko finančno breme zaradi beguncev med boji v Burmi in v vojni proti Japonski.

Glavni tajnik je izjavil, da želi začasno komisijo, ki bi imela pooblastila za koordinacijo delavnosti različnih organizacij, ki se že brigajo za begunce.

Perujski delegat dr. Alberto Parro je kritiziral ta predlog, kateri bi — je dejal — zakasnil rešitev vprašanja. Dodal je, da to, kar je potrebno, ni ustanovitev nove široke organizacije tisoč uradnikov, ker je vprašanje nujno in začasno in bi ga morali rešiti v manj kakor dveh letih.

Dejal je: «Če gospodarski svet ne more rešiti tega vprašanja v dveh letih, potem nima več pravice nadaljevati s svojimi zasedanji.» Dodal je, da je Peru pripravljen sprejeti primerne priseljence.

Norveški delegat Ole Colbjornsen je zatrdil, da bi vsi Združeni narodi morali biti v mednarodni organizaciji za begunce in ne le tisti, ki želijo biti v njej. Libanonski delegat dr. Charles Malik je predložil, naj bi gospodarski svet poslal brzojavke vsem članicam Združenih narodov z vprašanjem, kakšno število beguncev bi bile pripravljene sprejeti. O tem predlogu bodo razpravljali kesneje.

Britanski delegat Noel Baker je predložil ustanovitev urada Združenih narodov za begunce po tipu Nansenovega urada, ki že deluje pod zaščito Društva narodov.

Komentirajoč novice, po katerih naj bi dr. Henry Grady, ki ga je svoj čas predsednik Truman poslal v diplomatski misiji v Anglijo glede palestinskega vprašanja, priporočil, da bi Truman zahteval od ameriškega kongresa, da Združene države sprejmejo 50.000 evropskih izgnancev, je La Guardia dejal: «50.000 ne zadostuje!»

Prva skupina poljskih vojakov iz Italije, kakih 2.000 mož, bo prispela v Kanado v prvih dneh prihodnjega meseca, da bo prevzela delo na poljedelskih farmah. Kanadski funkcionarji v Italiji so že izbrali 700 mož, ki imajo izkušnjo v poljedelstvu, so oženjeni in stari pod 35 let. Mnogi kmetovalci so že zaprosili za njihovo zaposlitev pri delih.

Gospodarski in socialni svet Združenih narodov se je včeraj bavil z vprašanjem evropskih beguncev, po brezuspešnih razpravljanjih glede bodočnosti 850.000 beguncev, katerih večji del so Poljaki, Jugoslovani in begunci iz Baltiških držav, ki se nočejo vrniti v domovino.

Sovjetske zveza je v Svetu izrazila svoje stališče, da osebe, ki se ne želijo vrniti v domovino, niso vredne pomoči. Sovjetska zveza ni pripravljena sodelovati v mednarodni organizaciji za begunce za ureditev položaja beguncev.

NOVA BRAZILSKA USTAVA

Rio de Janeiro, 13. sept.

V sredo bodo objavili novo brazilsko ustavo. Ta dan bodo proglasili kot narodni praznik. To je četrta ustava v 57 letih republike. Ustava bo postavila temelj demokratski vladavini. Zakonske odloke bosta morala odobriti kongres in senat. Od leta 1937 dalje so državo upravljali samo z zakonskimi odloki. Ustava uzakonjuje svobodo besede, verozizpovedi in mišljenja. Cenzura bo ščitila samo javno moralo.

Predsednik Dutra je sprejel odstop celotne vlade. Po objavi ustave bodo sestavili koalicijsko vlado, kjer bo igrala vidno vlogo narodna demokratska stranka. Veliko govorijo, da bo sedanjega zunanjega ministra Jaoa Nevesa da Fontouro, ki je trenotno na pariški konferenci, zamenjal Octavio Mongabeira. Vojnega, mornariškega in letalskega ministra verjetno ne bodo zamenjali.

Gospodarski položaj bo glavna skrb nove vlade. Komunistična stranka bo gotovo izrabila sedanjo gospodarsko neustaljenost in inflacijo. Zelo malo verjetnosti je, da bodo komunistični zastopniki v novi koalicijski vladi.

POSLEDICE A-BOMBE

London, 17. sept.

Predsednik ameriške komisije družbe Bradley Devy je med neko sejo v Chicagu iznesel del poročila ameriškega vrhovnega stana o atomski bombi, ki je bilo doslej tajno. Devy, ki je prisostvoval poizkusu na Bikinih, je izjavil, da so v nekem delu poročila, ki so ga nato umaknili, Združenim državam priporočili, naj takoj uvedejo obrambno politiko proti napadom z atomskim orožjem

Poleg tega so vztrajali pri nadaljnji proizvodnji atomskega materiala in pri skrbnem razvoju na vseh področjih gledé atomske vojne, dokler bi ostojala možnost uporabe atomske bombe proti Združenim državam.

USA V EVROPI 150.000 MOŽ

London, 17. sept.

Kot poroča radijska postaja Frankfurt, je novi načelnik ameriškega glavnega stana v Evropi, Clarence Jugner izjavil, bo ameriška vojska s 1. julijem 1947 predvidoma štela 1.570.000 mož, porazdeljenih po raznih delih sveta. V Evropi jih bo verjetno 150.000, vendar pa je Jugner dodal, da stevilo sil za Evropo še ni natančno določeno.

IZ SLOVENIJE

Slovenski knjižni zavod v Ljubljani je izdal novi roman Miška Kranjca «Pesem gora», ki ima 419 strani. Za «Povestjo o dobrih ljudeh» ter «Tihožitji in pejsaži» je pisec v obliki lirske pravljice v prozi upodobil dobo osvobodilnih bojev.

Prezidij Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta je na predlog vlade Ljudske republike Slovenije izdal ukaz o določitvi gospodarskih podjetij republiškega značaja. Kdo bo upravljal podjetja odredi vlada Ljudske republike Slovenije; vlada sme tudi ob spremenjenih pogojih posamezna podjetja, ki izgubijo republiški značaj, izročiti v pristojnost ljudskim odborom. Prezidij Slovenskega narodno osvobodilnega sveta bo v smislu 20. čl. Splošnega zakona o ljudskih odborih odločil, katero občeljudsko imovino, ki ne spada med državna podjetja splošno državnega in republiškega značaja, upravljajo okrožni in katero okrajni ljudski odbori. Seznam podjetij republiškega značaja je naslednji: Rudniki: 1. Državni rudnik Zabukovica, Zabukovica. 2. Rudarska združba Bohemia, Pečovnik pri Celju. 3. Premogovnik keramične industrije d. d. Liboje pri Celju. 3. Premogokopna združba Belokrajina, Kanižarica. 5. Šentjanski premogovnik Jakil d. d., Krmelj. 6. Premogovnik Brazovica, Mirna. 7. Premogovnik Presika, Presika — Ljutomer. 8. Premogovnik Ključarevci in Sodinci, Ključarevci, Sodinci. 9. Premogovnik Podgorci, Podgorci — Vel. Nedelja. 10. Rudarska združba Otočec, Otočec — Novo mesto. 11. Selo — Kaolin, Kadlinski kop, Selo pri Kamniku. 12. Rudarska združba Jugoruda, Orle. 13. Premogovnik Vrh, Grahovica — Novo mesto. 14. Premogovnik Rinčetovo, Rinčetovo — Ljutomer. 15. Globoko Sutla, Globoko — Brežica. 16. Črna Kolin d. d., Črna — Kamnik. 17. Rudnik Barita, Pleše pri Škofljici.

Kovinarska industrija:

18. Doleno A. livarna, Ljubljana. 19. Globočnik J. žičniki, Ljubljana. 20. Smole A. livarna, Podsmreka. 21. Eylert Ernest, Maribor. 22. Farič, Maribor. 23. Jugoindus žel. konstrukcije, St. Vid nad Ljubljano. 24. G. F. Schneiter, Škofja Loka. 25. Livarna Muta, Muta ob Dravi. 26. «Eka», kov. galanterija, Ljubljana. 27. Lajovic, kov. galanterija, Ljubljana. 28. Saturnus, Ljubljana. 29. A. Westen, tovarna posode, Celje. 30. Kelner in sin, kovaška ind., Slovenjgradec. 31. Klefer H., kovaška industrija, Sv. Lovrenc — Pohorje. 32. Železoprometno, Bistrca — Limbuš. 33. Mariborska livarna in tvornica kovin, Maribor. 34. Prva jugosl. kov. ind., Celje. 34. Urabič, žično pletivo, Celje. 38. Knez & Pacchiaffo, zlatnina, Celje. 37. Tofra, tovarna nožev, Maribor. 38. Telprom, Ljubljana. 39. Jugoslovanska Metro, Maribor. 40. Jakša & Co., Ljubljana. 41. Sava d. z. z. o., Jesenice. 42. Seta, Tacen. 43. Pogačnik A železarna in livarna, Ruše. 44. Globočnik, tovarna kos, Tržič. 45. Pontos, Maribor. 46. K. in R. Ježek, tov. poljedelskih strojev, Maribor. 47. Plamen, kovinska zadruga, Kropa. 48. Rebek I., tvornica tehnic, Celje. *(Nad. prih.)*

ZANIMIVOSTI

POMANJKANJE HOTELSKIH SOB V NEW YORKU

Pred kratkim so javljali časopisi, da so zaradi pomanjkanja hotelov napravili na Dunaju iz zaklonišča zasilen hotel. Toda ni samo na Dunaju in ostalih porušenih mestih taka stiska. Neki uradnik blagajne na glavni postaji v New Yorku je pripovedoval izredno zgodbo nekega potnika.

Bilo je okoli 9. ure zvečer, ko je prišel k njegovemu okencu in povpraševal po vseh odhajajočih vlakih in končno zahteval prostor v spalnem vozu. Poleg tega je hotel vedeti kako daleč se sme peljati iz New Yorka, da bo ob pravem času izstopil in prestopil v nov spalni voz v vlaku, ki bi bil pred 9. uro zjutraj v New Yorku.

Uradniku se je zdelo, da potnik ni pri pravi nameti. Kmalu pa se je izkazalo, da si je obupani mož izbral to pot zato, ker po trudapolnem iskanju ni našel nobenega prenočišča.

DIKTAFONSKI PISALNI STROJ

Ruskemu znanstveniku se je posrečilo sestaviti pisalni stroj, ki sprejme izgovorjeno besedo in jo tudi napiše. Iznajdba temelji na vrsti električnih filtrov, izmed katerih sprejme vsak posamezen samo po en glas določenih tresljajev.

Skupino teh električnih sprejemov potem prenese na tipke, ki napišejo stavek na papir. Stroj je za glasovna valovanja tako občutljiv kot človeško uho.

KDAJ JE EIFFLOV STOLP NAVPIČEN?

Pariški Eifflov stolp stoji samo ponoči navpično. Zjutraj se nagne za približno 150 mm proti zahodu, opoldne je konica za 100 mm obrnjena proti severu, zvečer pa je odklon pri svinčnici 70 mm proti vzhodu. Ti odkloni so v zvezi s sončnim osvetljevanjem. Na tisti strani, ki jo obseva sonce, se jekleno ogrodje bolj raztegne kot na senčni strani; tako se ves stolp vedno odklanja od sonca.

Zanimivo je tudi, da ima Eifflov stolp svojo pravo višino 300 metrov samo spomladi in jeseni. Poleti se jekleno ogrodje pod vplivom sončnih žarkov tako raztegne, da zraste stolp za 50 mm, medtem ko se pozimi zaradi mraza njegova višina zmanjša za okoli 40 mm.

IZ JUGOSLAVIJE

S pomočjo predujmov iz fonda za obnovo, ki znaša 140 milijonov dinarjev, so začeli z obnavljanjem in popravljanjem v mestih in krajih Bosne in Hercegovine, ki so bili posebno prizadeti v vojni. Predvidevajo, da bodo v tej republiki zgradili letos 13.500 hiš.

Maršal Tito je sprejel znanega danskega pisatelja Martina Andersena Nekseja in se z njim zadržal v daljšem razgovoru.

V uporabo so izročili most čez reko Tamiš blizu Pančevega. Most ima velik obok približno 250 metrov; njegova obnova je zahtevala precej časa, ker ni bila samo porušena železna konstrukcija, ampak tudi stebri.

Maršal Tito je poslal kongresu ameriških Slovanov v New Yorku brzojavko, v kateri pravi, da čaka v tej težki povojni dobi svobodoljubne in miroljubne narode sveta, med katerimi so v prvi vrsti Slovani s Sovjetsko zvezo na čelu, težka naloga. To je boj za mir, boj za pravičen mir, za njegovo utrditev, boj proti vsem vojnim hujskačem in za prijateljsko sodelovanje Združenih narodov za čim hitrejšo ozdravitev ran, katere je zadala osvobodilna vojna, ki jo je vsilil fašizem.

V Srbiji so bile ob priliki dograditve Merdarskega predora, ki je eden izmen največjih v Jugoslaviji, velike manifestacije. Predor leži na progi, ki bo vezala Kosovo in Metohijo z Srbijo. Z gradbenimi deli so pričeli že pred vojno, toda med okupacijo so bilo vsa začeta dela uničena. Predor je dolg 1.800 metrov.

V Zagrebu sta se poročila Vereš Viktor, železniški uradnik z Brezovice in Černe Dragica, laborantka iz Zagreba.

TRST

Trojni umor v tržaški okolici

Aretacija bivšega kolona zaradi posesti razstreliva

V soboto zvečer so neznanci ustrelili v vili v Sv. Jerneju (Tenki rt) 37 letnega urarja Giusta Trevisana iz ulice San Lazzaro st. 9, nadalje Trevisanovo zaročenko Lidio Ravasini iz ulice Eremo ter urarjevo služkinjo Edvigo Pio Odoncini, iz Padove.

Policija je včeraj zjutraj ugotovila prve podrobnosti. Preiskave so izvršili policijski agentje iz Milj in nadzornik Umberto Giorgi z znanstvenega oddelka glavne policije. Ugotovitve kažejo, da gre za maščevanje.

Umor so odkrili Trevisanovi starši, ki so v nedeljo zjutraj odšli v Milje. Dogovorili so se, da jih bo sin počakal v pristanišču, od koder jih bo z avtomobilom odpeljal v svojo vilo, ki je približno 1 km od bloka. Toda sina ob prihodu parnika ni bilo in starši so odšli peš proti podeželskemu bivališču. Ko so prišli v vilo, ni bilo nikjer nikogar. Na dvorišču so opazili avtomobil s prižgano lučjo. To je staršem vzbudilo sum; poklicali so policijo iz Milj.

Policijski agentje so kmalu nato našli v kleti tri trupla med praznimi in za trgatev pripravljenimi sodi. Umorjenci so imeli okrog vratov in okrog ust zavezane brisače; na tilnikih so imeli rane od strelnega orožja. Urar in služkinja sta imela roke na hrbtu zavezane v vrvjo, zaročenka pa je imela zadrgo samo okrog desnega zapestja.

Iz prvih ugotovitev je moči domnevati, da je bil zločin izvršen v soboto med 21. in 22. uro. Izključena je možnost, da bi šlo za tatvino, čeprav so ubijalci pustili za seboj take sledove. Žrtvam so pustili razne vrednostne predmete, kakor ure, prstane in zlate zapestnice. Odnesli so lovsko puško in samokres Beretta, 9 mm kaliber, ki ju je imel Trevisan, ter dovoljenje za vožnjo tovornega avtomobila TS 11692. Poleg trupel so agentje našli v kleti 7 praznih nabojev in 4 izstrelke kalibra 9.

Po policijskem pregledu so trupla prepeljali v mrtvaško kapelo, kjer bodo na razpolago sodnim oblastem. Policija nadaljuje s preiskavo.

Pri nadaljevanju preiskave, ki jo vodi policija za izsleditev morilcev so izvršili hišno preiskavo pri nekem bivšem Trevisanovem kolonu Anton Novelu, rojem v Kopru leta 1905, bivajočem v dolini sv. Jerneja (Milje) št. 154.

Med preiskavo so našli agentje deset nabojev trinitrucla z vdolbino za vžigalnike, 15 vžigalnikov in približno pol metra dolg vžigalni trak. Aretiranega Novel so prepeljali v Trst in ga naznanili sodnijskim oblastem zaradi nezakonite posesti razstreliva.

Jesenski izpiti na nižji gimnaziji

Slovenska nižja srednja šola v Trstu obvešča, da se pričnejo sprejemni izpiti, popravni izpiti, razredni izpiti in nižji tečajni izpiti v ponedeljek 23. septembra. Za vse izpite je treba vložiti potrebne prošnje in priloge — natančnejša navodila daje tajništvo Slov. nižje srednje šole v Trstu, ulica Corsica 11, II, vsak dan od 9. do 13. ure.

IMENOVANJE V OBČINSKEM SVETU V RONKIH

S področnim upravnim ukazom so imenovali za člana občinskega sveta v Ronkih Flora Fumisa namesto Alda Miniussija, ki je odstopil, ker je postal občinski uradnik.

Veljavnost novega imenovanja je omejena na dobo zavezniškega upravljanja področja.

OTVORITEV ITALIJANSKIH OSNOVNIH ŠOL V II. OKROŽJU

Tržaški šolski nadzornik javlja, da bodo od 1. do 15. oktobra vpisi in ponavljalni izpiti na italijanskih osnovnih šolah v II. tržaškem okrožju. Pouk se bodo pričel 16. oktobra. Pojasnila dobe prizadeti na ravnateljstvih v Miljah, v Tržiču in v Ronkih ali na posameznih pokrajinskih šolah.

BOMBA PROTI ŽELEZNIŠKI ČUVAJNICI

Včeraj ponoči so neznanci vrgli bombo proti neki železniški čuvajnici na progi Trst-Gorijan. Eksplozija je povzročila majhno škodo.

JULIJSKA KRAJINA

Laburistični poslanec na obisku v Trstu

Trst, 17. sept.

Včeraj je prispel v Trst svetnik Harry Hynd, laburistični poslanec v britanskega parlamentu in zasebni parlamentarni tajnik prvega lorda admiralitete, ki bo imel vrsto predavanj v severni Italiji in Avstriji.

Potem ko je imel predavanje za vojake o «Obvarovanju miru v industriji», je razpravljal včeraj z višjim častnikom za civilne zadeve polkovnikom Alfredom C. Bowmanom in podpolkovnikom D. A. M. Streetom, poveljujočim častnikom Zavezniške obveščevalne službe.

Hynd je nedavno obiskal Treviso, Cortino in Videm, kjer je govoril o temah; «Krajevna vlada», »Kako deluje parlament» in «Delo sodišča.»

SPREMEMBE DOLOČIL O SOCIALNEM ZAVAROVANJU

Trst, 17. septembra

Zavezniška vojaška uprava je pred kratkim izdala ukaz, ki spreminja določila o socialnem zavarovanju nameščencev občinskih in državnih davčnih blagajn. Ukaz vsebuje nadalje spremembe glede neposrednih pokojnih in pokojnin družinskim članom, kakor tudi odredbe za povišanje deleža življenjskega zavarovanja in določa letni znesek za starostne in invalidne pokojnine.

Odškodnina državnim nameščencem

Trst, 17. sept.

Z nedavno izdanim ukazom Zavezniške vojaške uprave so priznali dnevno odškodnino za povrnitev voznih stroškov državnim nameščencem, katerih službeni sedeži so zaradi vojne v razrušenih, polrazrušenih in poškodovanih krajih. V imenovane kategorije spadajo kraji, kjer je po mnenju Tehničnega civilnega urada postalo močno poškodovanih najmani 40% stanovanj, ali kjer število nerazpoloživih stanovanj doseže imenovani odstotek zaradi rekvizicij ukazanih po oblasteh.

Odskodnino prve ureditve — enako eni mesečni plači — ki jo je imel uslužbenec 30. septembra 1945 leta — bodo plačali začasnim, dejanskim in samoupravnim državnim nameščencem, ki so ponovno ali prvikrat sprejeli službo v enem izmed imenovanih krajev. To odškodnino bodo odmerili le tistim, ki so dopolnili sest mesecev službe v teh krajih s pričetkom od 16. oktobra 1945 leta dalje in tistim, ki so jih poslali tja kesneje. V tem zadnjem primeru bo odškodnina pričela teči od dneva začetka službe v poškodovanem kraju.

Odskodnina bo znašala od maksimuma 40 pa do minimuma 12 lir na dan, gledé na stopnjo in državni zavod, pri katerem so namescenci v službi.

GORICA

Volnene odeje ZVU za delavce in uradnike

Goriška trgovska zbornica je prejela v teh dneh od Zavezniške vojaške uprave okoli 1.000 volnenih odej, ki jih bodo te dni prodajali po ugodnih cenah v goriških manufakturnih trgovinah.

Zaradi pomanjkanja odej, je v soglasju z ZVU prvo nakazilo določeno za razdeljevanje delavcem in uradnikom, ki prebivajo v goriški občini. Prodaja se bo začela v prihodnjih dneh in se bo zaključila v prvih dneh oktobra. Za nabavo je za uslužbence javnih ustanov potrebno posebno nakazilo, ki ga izda pristojni urad, medtem ko se morajo obrniti nastavljenci zasebnih podjetij na pokrajinski delovni urad ali na združenja, ki jih bo določil isti urad.

Odeje, deloma nove, deloma rabljene, so treh vrst: po 945, 735 in 520 lir.

Opozarjamo, da bo temu prvemu razdeljevanju sledilo še drugo, ki ga bo verjetno deležno vse prebivalstvo.

PREHRANA

Razdeljevanje sladkorja. Sepral sporoča, da bodo danes začeli razdeljevati delavcem, ki so zaposleni pri težkih in najtežjih delih in imajo dodatne nakaznice izdane izključno od občinskega Prehranjevalnega urada v Gorici, po 750 gr sladkorja, po ceni 303.50 lir za kg. Sladkor bodo prodajale naslednje trgovine: Tuzzi, ulica IX. Avgusta; Cigoj, ulica Monache; Coniglio, ulica Brigata Pavia; Valentinuzzi, trg De Amicis; Michelini, ulica Morelli.

NAJDBA ZAVEZNIŠKE LASTNINE

Ob priliki neke preiskave v stanovanju Andreja Struklja v Ročinju, je civilna policija odkrila določeno količino materiala zavezniškega izvora. Struklja so naznanili sodišču, material pa so zaplenili.

NAJDBA STROJNE PUŠKE

V Gradišču je na obali Soče neki policijski agent odkril vrečo, v kateri je bil neki podolgovat predmet. Ko je vrečo odprl, je našel v njej strojno puško «Sten». Oddal jo je na policijskem poveljstvu.

IZGINIL JE

Dne 30. julija je izginil iz vasi Lukovec 53 letni Alojz Mrzek, ne da bi bi od takrat sporočil kakršno koli vest. Družinski člani, ki so v prvem času upali, da se bo Mrzek vrnil, so zdaj po dolgih tednih javili primer na policijski stražnici v Rihembergu, ki je uvedla preiskavo.

GOSPODARSTVO

Britansko trgovinsko odposlanstvo bo odpotovalo na Kitajsko, kjer bo preučilo možnost obnovitve trgovinskih odnošajev, takoj ko si bo Kitajska gospodarsko opomogla. Poslanstvo bodo poslali na željo kitajske vlade. Nekatera britanska industrijska podjetja so prejela iz Kitajske mnogo naročil za stroje, ki jih bodo plačali v gotovini.

Amerisko vojno ministrstvo je sporočilo, da bodo 17 vojaških tovarn, v katerih so izdelovali strelivo, preuredili v tovarne za proizvodnjo umetnih gnojil, ki jih bodo izvažali. Izvoz gnojil bo v državah omogočil hitrejšo obnovo poljedelstva. S tem bodo tudi zmanjšali nujnost prekomorskih izvozov živil. Preurejene tovarne bodo na mesec proizvajale 70 tisoč ton amonijevega nitrata.

V Moskvo je odpotovalo britansko odposlanstvo strokovnjakov angleške elektromehanske industrije, ki bo s sovjetskimi oblastmi razpravljalo o uvozu angleških strojev za obnovitev velikih central na Dnjepru.

Jesenski izpiti na višji in klasični gimnaziji

Na slovenski višji in klasični gimnaziji ter na slovenskem višjem učiteljišču v Gorici se bodo začeli zrelostni oz. usposobljenostni izpiti 10. oktobra 1946. Vsi drugi izpiti se začno že 23. septembra 1946.

Podrobnejši razporedi so objavljeni na šolski deski. Vpisovanje v šolo se začne 1. oktobra 1946.

JESENSKI IZPITI NA NIŽJI GIMNAZIJI

«Slovenska nižja srednja šola v Gorici sporoča, da bo začetek sprejemnih, popravnih, razrednih in nižjih tečajnih izpitov v jesenskem roku dne 23. septembra ob 8. uri zjutraj. Podrobna navodila in razpored je objavljen na oglasni deski v šolskem poslopju v ulici Randaccio 22.

Ravnateljstvo opozarja, *da ne bo mogel nihče delati izpitov, kdor bo zamudil ta rok.*»

NEDOVOLJENA MANIFESTACIJA

V soboto zvečer je priredila v Podgori manjša skupina oseb nedovoljeno manifestacijo. Ko so prišli v bližino pevmškega mosta, jih je brez vsakega incidenta razpršila civilna policija.

Podobna nedovoljena manifestacija je bila prirejena v okrožju Štandreža: policija

Poizkus ugrabitve

Strel, ki je bil oddan med ulico Barriera in postajo Sveta gora je v soboto okrog 22. ure prikilical na kraj policijskega agenta, ki je dal alarm. Na kraj dogodka je pozneje prišla policijska patrulja, ki je ugotovila sledeče: okrog 22. ure sta dva neznanca, ki sta bila verjetno oborožena, skušala ugrabiti 33 letnega Vita Sardello, ki stanuje z družino v ulici San Gabriele št. 20.

Na klice na pomoč nekaterih stanovalcev je prihitel na kraj policijski podčastnik, ki je bil ob tisti uri na poti domov in je bil tam v bližini. Opazil je dva neznanca, ki sta bežala in ker se nista na njegov poziv ustavila, je ustrelil z revolverjem. Kmalu potem so tam v bližini aretirali dva neznanca, ki sta bila precej vinjena. Oba so pozneje spoznali kot avtorja poizkušene ugrabitve. Policija vodi preiskavo.

ARETACIJA ZARADI PROPUSTNIC

Na goriškem kolodvoru sta bila v soboto zvečer aretirana Francesco Galliano in Vincenzo Gianturco, oba iz Palerma, ker nista imela provilnih propustnic za vstop v Julijsko krajino.

V nedeljo zvečer je civilna policija v Kanalu aretirala Ivana Lužnika in Jožefa Čuječa, oba iz področja «B», ker nista hotela pokazati osebnih dokumentov in ker sta se upirala javni sili. Oba se bosta morala zagovarjati tudi zaradi nezakonite posesti jugoslovanskih lir.

V Gorici so aretirali 25 letnega Josipa Hrovatina, stanujočega v ulici Carducci 7 zaradi posesti nepravilnega dovoljenja o kroženju za avtomobile in ker je užalil policijskega agenta.

Dvajsetletna Vida Žuljanova iz Košane je prijavila policiji, da so ji ukradli listnico z dokumenti in 2.050 lirami.

PULJ

Uboj v silobranu v puljski gostilni

V gostilno «Alla nostra bandiera» v ulici Stoia št. 15 je v nedeljo zvečer prišel okoli 21.30 ure 54 letni Anton Viskovič. V lokalu sta bila vodja gostilne Matteo Banci in 64 letna lastnica gostilne Naldinova.

Viskovič je ob prihodu v gostilno vprašal Naldinovo o nekem Načinoviču, nato pa je začel z njo razgovor o odgodku, ki se je dogodil med njima približno pred tremi leti. Takrat je Viskovič napadel Naldinovo in zaradi tega je bil pred sodiščem obsojen na 9 mesecev zapora.

Očividno je to staro sovraštvo privedlo Viskoviča v gostilno, ker kot je videti, ni mogel pozabiti ovadbe, zaradi katere je moral sedeti v zaporu.

Po razgovoru je Viskovič kmalu prešel z besed na dejanja; zaradi groženj je Naldinova pobegnila v kuhinjo, kjer je bil Banci. Sledil ji je Viskovič z nožem v rokah. Banci je posegel vmes, da bi branil starko. Naldinova je pobegnila iz gostilne, da bi poklicala na pomoč, toda zaradi pozne ure ni našla nikogar ter se je vrnila v kuhinjo. Videla je, kako je Viskovič vrgel Bancija na tla, mu s kolenom pritiskal trebuh, ga držal z levo roko za vrat in v desnici vihtel nož. Ko je Viskovič zagledal Naldinovo, je izpustil nož in jo z desno roko zgrabil za vrat. Naldinovi se je posrečilo, da se ga je osvobodila, medtem pa je Banci segel po nožu, ki ga je Viskovič spustil na tla. Viskovič je zagrabil Bancija z obema rokama za vrat in ga skušal zadaviti; medtem je Banci z nožem sunil petkrat Viskoviča v prsa. Viskovič je skušal ponovno naposti Naldinovo, a tej se je posrečilo pobegniti iz kuhinje; prav tako je pobegnil v gostilno tudi Banci in zapri za seboj vrata.

Policija, katero so poklicali sosedje, je aretirala Bancija, ki je svoje dejanje priznal in povedal podatke.

RADIO TRST I

263,2 m - 1140 kc

Torek, 16. septembra

17 simfonični koncert; 18.30 pregled angloameriškega tiska; 18.45 lahka glasba; 19 glas Amerike; 19.15 tržaški kvartet; 19.45 angleška ura; 20.15 ital. vesti; 22.35 lahka glasba; 23.10 zadnje slov. vesti; 23.20 nočno zabavišče; 24 zaključek.

RADIO TRST II

411 m - 731 kc

Torek, 17. septembra

17.30 originalna glasba; 17.45 Stravinsky: Ognjeni ptič; 18.15 mladinska ura; 18.45 ritmična glasba; 19 predavanje: Slovenska književnost; 19.15 Šoštaković: klavirski kvintet, izvaja: Tržaški kvartet, pianist Sivic Pavel; 19.45 industrija v Jugoslaviji; 20 napoved časa, vesti v slovenščini; 20.15 vesti v italijanščini; 20.30 plesni orkester «Hots»; 20.45 pregled tiska; 21 zaključek; 23.10 zadnje vesti v slovenščini na postaji Trst I.

Sreda, 18. septembra

7 jutranja glasba; 7.25 koledar; 7.30 ital. vesti; 7.45 slov. vesti; 8 zaključek; 12 komorna glasba; 12.30 Charles Williamsov orkester; 12.45 napoved časa, slov. vesti; 13 ital. vesti; 13.15 slovenske pesmi; 13.30 orkester Harry Roy; 14 pregled vesti, čitanje sporeda; 14.05 predavanje: Matija v risu; 14.15 zaključek.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

LOUIS WILTON 10.

Kilometrski kamen št. 27

VIII.

Dan Kaye je imel izvrsten takt in tako se je pripetilo, da je potem, ko je prišel v Blackfield okoli štirih popoldne, ugotovil, da ne bi bilo primerno, niti spodobno predstaviti se ob belem dnevu pred vrati svojega starega prijatelja iz zaporov. Njegova zunanjost tudi ni bila takšna, da bi mogel biti nanjo ponosen in ni hotel, da bi po njegovi krivdi elegantni James ne bil osramočen pred sosedi.

Zaradi tega se je odločil, da bo počakal noči. Vedel je, kje približno leži «Gozdarska hiša», ker se je že na postaji poučil pri nekem dečku o vsem potrebnem in tako je bil prepričan, da jo bo mogel najti brez vsake težkoče. Vrhu tega je imel na razpolago dovolj časa, ker je zadnji vlak v London odpeljal šele ob polnoči.

Dan je mislil tudi na to, da bi to priliko izrabil za počitek ter da bi si pogasil peklensko žejo, ki ga je tako mučila. Prav s takšnim namenom, kot vodi kamelo do puščavskega vodnjaka, je Dan krenil med lepimi hišicami in vrtiči proti glavni cesti, ki se je vila ob robu gozda in od koder je res kmalu zagledal gostilno «Pri veselem postiljonu.» To je bilo trdno in dobro zgrajeno poslopje z veliko napisno desko, na kateri je bila naslikana poštna kočija, ki jo je vleklo šest konj, ki «so požirali cesto» kot so nekoč govorili. Vse to je dajalo gostilni videz starodavnosti. Toda bilo je očividno, da so se sedanji lastniki starinske gostilne znali prilagoditi sodobnim časom, ker so nekoliko v ozadju sredi bujnega zelenja zgradili moderno stavbo, ki je nedeljskim gostom nudila vse mogoče ugodje. Poleg te stavbe je ležalo igrišče za golf, ki je uživalo sloves enega izmed najboljše vzdrževanih igrišč v srednji Angliji.

Gospa Hingleyeva je bila zdrava in dobro ohranjena gostiničarka, kljub temu, da je imela za seboj že več desetletij. Nosila je kratke in vedno lepo nakodrane lase; njeni široki in okrogli nohti so bili brezhibno rdeče lakirani. Ljudstvo, ki je obiskovalo njeno gostilno, jo je visoko cenilo zaradi njenega energičnega in nizkega glasu. Za ljudi, ki so ob nedeljah obiskovali prizidano gostinsko poslopje, pa je znala najti primerjejši naglas in zbrano prijaznost, kar je vse skupaj v veliki meri prispevalo k temu, da je gostilna «Pri veselem postiljonu» prišla na zelo imeniten glas. Mlad in eleganten gospod, ki je pred kake pol ure prispel z nič manj elegantnim avtomobilom, bi verjetno zelo rad nekoliko poklepetal, ker je z živim zanimanjem vzel na znanje že prve sprejemne fraze, ki jih je naslovila nanj imenitna gostiničarka, da bi napravila na gosta dober vtis.

Ko je gospa Hingleyeva opazila, da je simpatični gospod zelo prijazen človek, se je odločila, da mu bo nekoliko časa delala družbo; novi gost pa je med tem mirno srebal čaj na sončni terasi.

«Običajno je pri nas mnogo bolj razgibano kot zdaj in posebno poleti se gostje silno zabavajo — mu je pripovedovala dobra gostiničarka — toda tudi v tem času, če le ne pride do kakega slabega vremena, imamo zlasti ob sobotah in nedeljah mnogo gostov. Preteklo soboto sem morala na primer odsloviti precej gostov, ki so prišli k nam na obisk, ne da bi se nam prej prijavili. Mnogi gospodje prihajajo iz Londona k meni igrat golf; imamo imenitno igrišče, ki ga lahko vidite tam doli. Vsi pripovedujejo, da je naše igrišče ravno tako lepo, kot tisto pri sv. Andreju, čeprav tukaj nimamo visokih pečin nit' morja. Uredil ga je pokojni Paulsen, moj prvi mož — pri tem je gospa Hingleyeva globoko vzdihnila in položila roko na enega izmed treh medaljončkov, ki so počivali na obilnih grudih — tudi moj pokojni mož se je silno zanimal za golf in je bil imeniten igralec... Moj drugi mož — pri tem je občutljiva vdova pobožno pobožala drugi medaljonček — je bil podjeten, saj je napravil načrt za ono lepo palačo, ki jo je dokončal moj tretji mož. Tokrat je bil njen vzdih že naravnost presunljiv in roka se ji je nekoliko dalj časa ustavila na zadnjem medaljončku. — Toda ni mu bilo usojeno, da bi videl uspeh svoje zamisli, ker je umrl ravno takrat, ko so zgradbo dokončali in še preden se je začela sezona...»

«Oh — je vzkliknil Alf Duncan in v njegovem prijetnem glasu in blagohotnem pogledu je bilo čutiti tako živo sočutje, da je trikratna vdova stisnila v pest vse tri svoje talismane in je le s težavo premagala ganjenost, ki se jo je lotevala.

«Da, da, seveda — je nadaljevala in zamežljivo povešala oči — od tistega dneva je ležala vsa teža podjetja na mojih ubogih ramenih. Imam sicer ravnatelja, ki pa je zelo neodločen in takšen ubožec, da bi moral človek ob njem kar zaspati. Ko je prišlo do tistih tajinstvenih nezgod ob črnem kilometrskem kamnu, smo imeli toliko dela, da se dolge tedne nismo mogli niti za trenotek odpočiti.»

«Črni kilometrski kamen?» — je vprašal vljudni mladenič in presenečeno na široko odprl oči. Ker mu ta zadeva ni bila prav nič znana, je gospa Higleyeva na široko odprla zatvornice svoje zgovornosti.

«Kako je mogoče, da ničesar o